

El final de la història?

“Algú, que no era aquell americà de cognom japonès, ha decidit que la història s’ha acabat, ha decretat el seu final, el seu pas a la condició accidental, anecdòtica: el seu pas al no res. Ja no cal saber, ni tan sols per ser persona d’un mínim fonament en la conversa, qui eren Juli Cèsar, Carlemany o –en aquest regne d’Espanya– ‘Alfons XII de Borbó. Ja és perfectament lícit confondre Hitler amb Napoleó.”

Fa alguns anys –massa– els teòrics que manaven al ministeri de l’educació d’Espanya (i Espanya som tots, poca broma), homes de gran doctrina, descendents ineptes de Rousseau, van inventar aquell objecte metafísic mal identificable que es deia “Llei d’Ordenació General del Sistema Educatiu”. I el van ben ordenar, valga’m Déu, el van ben reformar: la reforma del temps de Villar Palasí no era res al costat d’aquesta, i ja és sabut –no ho diu la doctrina: ho afirma i ho confirma l’experiència– que tota nova reforma educativa té com a únic efecte visible empitjorar l’estat de l’educació. És l’única veritat que no falla. Les reformes de l’últim quart de segle, inclosa sobretot la que ara patim amargament, es basen en un principi substancial que, exposat en forma de metàfora o comparació consisteix a entendre la igualtat amb el sil·logisme següent: la meitat de les carreteres del país estan asfaltades i l’altra meitat no, aquesta diferència de paviments és una situació injusta que cal resoldre amb el principi d’igualtat, *ergo* cal picar l’asfalt i que el país tinga només camins de terra. Els enginyers de la pedagogia entesa com obra pública s’hi han aplicat amb devoció, han elaborat lleis, ha posat a la faena el personal corresponent, i per fi els resultats estan a la vista de qualsevol viatger i són esplendorosos: “*Estamos asombradísimos. La ignorancia de estos jovenes resulta aterradora*”.

Les primeres promocions d’alumnes de la unificació de paviments arriben a la universitat, i els professors d’història – i d’altres matèries igualment inútils– no poden creure el que veuen, llegeixen i senten. Això diu el diari: “*Desconocen quién fue Alfonso XIII, o si Copenhague se situa al norte o al sur de Europa. Tampoco han oído hablar de la trilla o las mieses, ni leído el Quijote, ni saben relacionar el feudalismo y la Edad Media*”. No passa res, no cal patir: encara serà molt pitjor, els anys que vénen. A la universitat els professors d’història han de començar explicant que els romans van abans dels moros, i els moros després del neolític. I no perquè al batxillerat no explique ningú aquestes coses. Els professors d’institut són les víctimes sagnants i doloroses del sistema

brutal: estan obligats a no ensenyar rigorosament res. A intentar-ho sense cap benefici ni suport, a ajustar-se a l’analfabetisme funcional, a donar per bona la ignorància perfecta, a assumir que el dret a la igualtat vol dir dret a l’aprovat: a empènyer l’estultícia cap amunt, ja que l’ingrés a la universitat forma part dels drets universals i sense condicions. És magnífic. Cal recordar, això sí, que les matèries de la ciència i de la tècnica són més conservadores, no són tan democràtiques, i una mica d’àlgebra, de mecànica i de química orgànica sí que han de saber els estudiants si volen aprovar. Després hauran de treballar a la indústria, fer plànols de cases, o diagnosticar alguna malaltia, i això són coses serioses, no s’hi val a badar. Gairebé tan serioses com saber jugar a *marcianitos* amb l’ordinador, o saber perdre les hores mortes amb l’internet davant de la pantalla. Benvinguts siguen, si és a fi de bé.

El que no puc entendre és que allò que en diuen nous coneixements hagen d’eliminar els antics. La història, per exemple, condemnada a no ocupar cap lloc apreciable en l’educació bàsica, mitjana i universitària no especialitzada. Algú, que no era aquell americà de cognom japonès, ha decidit que la història s’ha acabat, ha decretat el seu final, el seu pas a la condició a penes sumptuària, accidental, anecdòtica: el seu pas al no res. Ja no cal saber, ni tan sols per a ser persona d’un mínim fonament en la conversa, qui eren Juli Cèsar, Carlemany o –en aquest regne d’Espanya– Alfons XIII de Borbó. Ja és perfectament confondre Hitler amb Napoleó, com m’expliquen col·legues del ram. I no pensen vostès que només és qüestió de noms i de dates, de la llista de *los reyes godos* o de la batalla de Las Navas de Tolosa. És més greu, molt més greu. Una estudiant d’Humanitats, carrera dels amants vocacionals de la cultura, pot començar un examen amb aquestes paraules, minúscula inclosa: “*grecia era una ciudad que...*” Això era fa pocs dies. D’ací a pocs anys serà llicenciada amb títol oficial, farà ella mateixa classes, arribarà a doctora sense dificultats, podrà ser professora d’universitat. Així s’haurà tancat el cercle, s’haurà acabat del tot la història, o almenys la nostra història, i haurà triomfat plenament la doctrina: ja seran tots iguals. Llavors caldrà tornar a començar.